

1

— deze regels maken er geen aanspraak op ook naar de minste
literaire waarde te letten, noch van perfect stijl te zijn
Zij trachten slechts in eenvoudige woorden weer te geven
wat de bewoners van Utrecht op een Februari nacht
in 1945 met konden vermoeden, hoer de hemel over in
de ontrek het verhielt van een daverende explosie
hun deden opschrikken. —

Sabotage?

Op een Februaaravond rinkelde op het Gewestelijke
Hoofdkwartier des K.P. de telefoon.

Het gesprek dat volgde vormde de basis voor het in
alarm komen van een der Utrechtsche K.P.'s.

X. "Complicéerd was ^{het geval} de afloop niet, doch alles zag
er naar uit dat het dien avond "heer zou worden".

Ik haacht den feestelijk K.P. leiden op de hoogte, die in
in de aangrenzende kamers vrijzettingen aantreft
in de "Richtlijnen voor de K.P. in het gebied Utrecht",
ontwast dat een der punten van onrecht, waar-
schijnlijk dezen avond op een speciale wijze uitge-
voerd zou worden.

"Les binnenrookschepen bevinden zich ten hoogte
van het viaduct aan de Rembrandthede." "Op
het ogenblik worden ze geladen met vaten olie".

"Bewaking waarvan: 5 man."

Ogenblikkelijk flitst de gedachte aan de "Special Order"

en uiteindelijk werd besloten een poging te wagen.
Het moest. De lading werd geschat op 100.000 L olie
en benzine. Nog geen kwartier later kwam de inlichting
binnen dat de schepen vertrokken waren en een ligplaats
geonden hadden bij de wijk "Hoograven" in de
Vlaarste Rijn, tegenover de grote fabriek van Hooghew-
stra

Dit scheen alles in de war te sturen. Bovendien werd
regelmatig gemeld dat er zich een school tegenover
de schepen bevond waarin ± 300 Duitsers geïdend
waren en kerens dat de wachtens op de weg verscheept
waren. Het lukte of alles zou mislukken. Doch de
man die de leiding zou hebben die avond vroeg slecht:
"Gef mij toestemming om plan uit te voeren!"
De Gen. K.P. leides kon die ²toestemming niet bevaad
geven.

Om tafel bespraken we het plan, waarop de jongens
geinstuend zonden worden.

Wat hier K.P.'s bleken nodig te zijn. Achterop bekeken was
dat teveel, maar de omstandigheden op dat ogenblik
ruggden dit aantal.

De kans was groot, dat de wachtposten snel zonden
ingrijpen indien ze iets bemerkten oaw het
plaatsen der bommen. Daarom moesten vier man
de voortdurende controle uitschakelen op de wachtposten
en zo nodig onmiddellijk radicaal ingrijpen; eerst
trachten hen te knevelen op de geïnstuende jui-
Jissen manier en indien dit ontoereikend bleek

hen onmiddellijk naar te schieten.
De overige 9 man konden in groepen van drie beginnen
de springladingen, bestaande uit 2 g.m. "roggebroodjes"
met tijdpotlooden van 30 minuten in de ruimen
van de eerste drie schepen te leggen ^{zich} om daarna ~~naar~~
naar te volgende drie schepen te hegeren en daar de
explosieve ladingen met 10 minuten potlooden te
deponeren.

In elk schip konden 2 roggebroodjes het werk grondig
kunnen doen. Niet voor 7.30 konden de eerste bommen
gelegd moeten zijn om te voorkomen dat luchtleij
schepende voorbijgangers (die om 8 u. hun haardsleden
hadden op te zoeken) nadelige gevolgen konden onder-
vinden en de vijand in de pers de terroristen en van
hen kunnen beschuldigen, dat zij vreedzame burgers
in een drukstadswijk met ontplofbare stoffen
hadden aangevallen etc.

Het plan was gewaagd, maar we vertrokken de woning
met vertrouwen op God en de bede dat hij ons nabij
kon zijn deze avond.

De jongens waren vol overtuiging, toen ze ^{van} het plan hoorden.
In een klein kamertje in een donker zijstraatje
van de Dulle Gracht werden de laatste instructies
gegeven door Herman, die de beslissende woorden sprak
die ik nooit vergeeten zal: "Het moet gaan jongens,
daar is plicht, we hebben geen keus!"
Dien avond mengde het groepje K.P. en zich onder
de voorbijgangers van de drukke weg Nieuwe-Gracht-Zuidplein.

It was erg donker. Byna niks was te onderscheiden, maar
 je hand in de zak voelde de vertrouwde vorm van
 de 9 mm. en dat alleen al was van grote morele steun.
 Op de afgesproken punten kwamen de groepjes van drie
 samen en werd het teken van de jongens die de onaan-
 gename taak van de beveiliging hadden, afgewaakt.

Het rapport was kort: 3 Duitse patrouilles van 2 man
 lopen heen en weer, met voldoende tussenruimten
 om tot actie te kunnen overgaan.

Ik herademde; De grote brief was derstocht in onze
 hand: de verrassing!

Op het afgesproken teken van de beveiliging drukte
 onze eerste groep zich tussen de wal en de schepen
 knik op. Met een doppe bom vielen de in lappen gevinkelde
 bommen in de ruimen op de olievaten. Het schip geladen
 de volgende ploeg deed zijn werk. Moirlijken echter, want
 er was personeel aan boord, waarschijnlijk ook Duitsers
 Het ging. We vielden ons sterk worden en wilden
 er boord op; afwerken, snel, snel!!

Kalm, maar snel!

Na drie schepen hielden we opnieuw overleg.
 De spanning stond op ieders gelaat te beschrijven de
 groep om het pistool werd sterker.

De final coup begon.

De schildwachtpatrouille passeerde. Tussen de voortlij-
 gangen liepen drie K Pers, eenzijdige jongens en
 deden hun plicht.

De drie laatste schepen werden geladen en hadden

hen onmiddellijk naar te schieten.
De overige 9 man konden in groepen van drie beginnen
de springladingen, bestaande uit 2 g.m. "roggebroodjes"
met tijdpotlooden van 30 minuten in de ruimen
van de eerste drie schepen te leggen ^{zich} om daarna ~~naar~~
naar te volgende drie schepen te hegeren en daar de
explosieve ladingen met 10 minuten potlooden te
deponeren.

In eltschip konden 2 roggebroodjes het werk grondig
kunnen doen. Niet voor 7.30 konden de eerste bommen
gelegd moeten zijn om te voorkomen dat luchtleij
schepende voorbijgangers (die om 8 u. hun haardsleden
hadden op te zoeken) nadelige gevolgen konden onder-
vinden en de vijand in de pers de terroristen en van
hen kunnen beschuldigen, dat zij vreedzame burgers
in een drukstadswijk met ontplofbare stoffen
hadden aangevallen etc.

Het plan was gewaagd, maar we verlieten de woning
met vertrouwen op God en de bede dat hy ons nabij
kon zijn dese avond.

De jongens waren vol overtuiging, toen ze ^{van} het plan hoorden.
In een klein kamertje in een donker zystreetje
van de Dulle Gracht werden de laatste instructies
gegeven door Herman, die de beslissende woorden sprak
die ik nooit vergeeten zal: "Het moet gaan jongens,
daar je plicht, we hebben geen keus!"
Dien avond mengde het groepje K.P. en tisch onder
de voorbijgangers van de drukke weg Nieuwe-Gracht-Zuidplein.

over de Dornstad en een rossige gloed begon
niet te verspreiden, hoog in de lucht en verlichtte
de huizen in de binnenstad.

De dreunende slagen van de grote explosies werden
afgewisseld door de schotpe knallen der ontploffende
blikvaten.

Op het dak van ons H. K. aanschouwden we het
schouwspel der vernietiging en hoewel het zeer
donker was, stelde de vuurgloed ons in staat de reclame
letten op de aan de overzijde van de Orde jaacht
gelegen panden te lezen.

Men hoorde dit rook en telkenmale het het
strop bliksemflitsen, gevolgd door zware slagen
en noordweer boven. Het licht deden lootraken.

Het werk was gedaan. Een kladsijde in de
K. P. geschiedenis kon geschreven worden.

Het voorst was aan den vijand.

De volgende dag kwamen de indieltingen binnen:
de sanstaag gelukt; 3 schepen uitgebrand, een
beschadigd met slagij in deels uitgebrand, de overige
beschadigd; 100.000 L brandstof vernield, dus
meer dan vermoed werd aanspreeklijk.

Geen persoonlijke ongelukken en geen brand uitgebroken
in de omgeving. Zelf de graanschuren van Strogheim
stra had de brandweer kunnen behouden.

Op het moment der eerste explosie waren de wachten
gaan vuren op ontelende doelen, zekere hervorstelen,

1001
maar het liet er men op, dat ze elkaar voor
terroristen aansagen.

Het bleek Ukrainers te zijn, vrijwilligers in
de Duitse Wehrmacht, die te vergelijken zijn met
de Nederlanders in het Vrijwilligerslegioen "Nederland"
die kroepen waren gelegd in de bewuste school, maar
niet de minste last werd van hen onderhouden.

De daaropvolgende dagen was het wachten op de aan-
plakbiljetten van Rauber; niet benieuwd naar
het spookje dat erin verteld zou worden, maar
naar de repussailles die genomen zouden worden
tussen van onze vrienden bevonden zich in Duitse
handen en wie zou deze keer het offer moeten
brengen in het aangesicht van het vuurpeloton
der Feldgendarmen op het fort de Bilt?

De nacht der aanslag waren de cellen der gevangenen,
in het Wolvenplein ~~Chelva~~ verlicht door de roosige
gloed en één onzer vrouwelijke medewerkers
die naar zat, vertelde mij later dat ze begrepen
had dat onze KD in de ke was en dat zij er door
gesterkt was geworden, ondanks de sombere voor-
gezichten over de repussailles, over de glachtoffers
die misochien met de cellen vlak bij haar gehaald
zouden worden, om vermoord te worden.

Er was echter anders beschikt.

Voort heeft de ryand vermoed, dat er sabotage van

Nederlandse zijde had plaats gehad.
 Integendeel, de Ukraïners moesten ervoor boeten en werden er van beschuldigd gesaboteerd te hebben. Slachtoffers en straffen vielen onder hen, hoever en hoe zwaar weten we niet.
 Doch het gebeurde en het uitblijven van aanslagen onder de burgerbevolking en onze eigen geleerden gaf ons de grootste voldoening en beloning voor deze daad.
 De voortreffelijke leiding van nylen Sherman droeg daar het grootste deel toe bij.

Helaas viel hij op 8 maart 1945 voor het vliegtuig als represaille voor de aanslag op Rauter.
 Enige dagen tevoren gearresteerd bij een beveiligingszaak op een illegaal adres, moest hij zijn jonge leven geven voor zijn geliefd vaderland.
 Aan hem, zijn vrouw en kinderen, die hem en ons tot een grote steun zijn geweest in die tijd, draag ik deze rijks erbidij op en daarbij denk ik speciaal aan de woorden die hij gesproken kon hebben indien hij er toe instaat geweest zou zijn, doch ze thans alleen geschreeven kon achter laten:
 Mijn geloof is mijn kracht geweest. Ik was bereid om te sterven. Toch was mijn leven steeds vol verwachting voor de toekomst. Doch Gods wil was anders, dan de mensen het zagen.
 In het eerste boek der Machabäer staat geschreeven: „Wanneer ons nu is gekomen, laat ons dan moedig voor onze broeders sterven en geen vlek op onze naam laten klevan. Aldus heb ik gehandeld.“